

Maatschappij, waarmede wij geneesheeren gemoeid zijn, dus *onze* Maatschappij gemoeid is, hetzij voor ons zelf, hetzij door onze bemiddeling voor anderer belangen.

Dat „leiding”-geven vereischt meer dan een menschen volle werkkraft. En dit werk is niet dat van een secretaris. Deze werkt uit — gene concipieert.

Die toebeurtende hoofdbestuurders zijn niet eens een lapmiddel. Door hen zal nog minder werk gedaan worden. Hoe kan het ook anders! De zekerheid, dat men zijn werk dikwijls onafgedaan moet in den steek laten, moet verslappend werken, doet zich er met een Jantje van Leiden afmaken, bevordert geen degelijk, pittig en tegelijk snel werk.

Nog een ander nadeel is er aan dat toerbeurten verbonden! Met het oog hierop zou het kunnen gebeuren, dat men een collega met praktijk en uitermate geschikt als hoofdbestuurder niet verkoos boven een minder geschikte zonder praktijk.

En dat terwijl de besten ons juist goed genoeg moesten zijn, waar het de behartiging van in velerlei opzicht zulke gewichtige belangen betreft! (In verband hiermede zou het mij o zoo gewenscht voorkomen de districtsgewijze verkiezing van hoofdbestuurders weer te vervangen door een benoeming uit alle leden door alle leden. Men slaat nu de oogen zoo weinig buiten zijn district, vindt het noodig dat iemand uit het district zitting neemt, ongeacht of hij de meest geschikte is)

Of dan een schaduwzijde van een te grooten invloed van een 2den voorzitter, al of niet met den volwaardigen secretaris, niet bestaat? Oppervlakkig bekeken — ja.

Men bedenke echter dat aan de Maatschappij-leden de macht is om dit euvel te keeren. Zij toch kiezen hun hoofdbestuurders met beslissende stem in de vergadering van dagelijksch bestuur en hoofdbestuur, hebben dus toe te zien, dat aan de groene tafel mannen komen, die „persoonlijkheden” zijn, die getoond hebben belang te stellen in — zich op de hoogte te houden van den gang der Maatschappij; van de vraagstukken, die zich daarbij voordoen. Men zal dan veel meer dan tot nu dikwijls geschiedde geschikte kandidaten moeten trachten te krijgen, wat kieskeuriger moeten zijn, meer moeten wegen. De Maatschappij-leden zouden zich voor de Maatschappij-belangen wat warmer moeten maken. Wordt er voor zulke hoofdbestuurders gezorgd, dan is er geen sprake van overheersching. Zulke mannen weten hun eigen oordeel, hun zelfstandigheid te bewaren.

Waar bovendien de opperleiding blijft berusten bij den meest geschikte onder hen en voorts een dagelijksch bestuur beslissingen neemt, is naar mijn meening het gevaar van overheersching vrij wel uitgesloten, terwijl er zóó snel en zóó degelijk gewerkt kan worden als waarop onze Maatschappij recht heeft, ten bate van haar aanzien en ons belang. Geen lapmiddel van toerbeurtende hoofdbestuurders, doch een gesalarieerden tweeden voorzitter, geen lid van het hoofdbestuur en zonder beslissende stem in te nemen besluiten, is wat onze Maatschappij dringend noodig heeft.

Koog a/d Zaan, Augustus 1920.

Dr. C. W. VRENDENBERG

DE FOUT DER ALGEMEENE VERGADERING.

Dat SIKKEL en anderen het met mijn bezwaar niet eens zouden zijn, verwachtte ik. Het hangt toch samen met het principieele oordeel over de hoofdbestuursvorstellen. Voor SIKKEL is het 't belangrijkste, dat men de voorstellen zoo nauwkeurig mogelijk zal overwegen; hij verwacht dat de thuiszitters onze redevoeringen van Dinsdag 6 Juli zullen lezen en daarin hun licht zoeken. Ik onderstel dat hij zich daarin vergist; wij hebben trouwens dien middag ongeveer niets nieuws verteld, alleen misschien de dingen wat duidelijker gezegd. Maar voor mij en van vele anderen is bovendien de hoofdzaak, dat wij geen nieuw stelsel willen, eer *bewezen* is, dat het niet gaat met: 1°. een volledigen secretaris en 2°. zoo groot mogelijke verplaatsing van werk van het hoofdbestuur naar organisaties en commissies. Over dit eerste punt is dan nu Woensdagmorgen plotseling het licht ontstoken, dat VAN DER NAGEL (en vele anderen?) tot beter inzicht heeft gebracht, — de verzekering van SCHREVE, dat het met een volledigen secretaris toch niet lukken zal. Wij krijgen nu weer hetzelfde als vóór Juli, —

dat een aantal maatschappijleden eischt, dat wij in deze dingen ons eenvoudig zullen laten leiden door de verzekeringen van het hoofdbestuur; zij zijn immers de menschen die het weten kunnen. Zoo volgzzaam zijn wij nu echter, helaas, niet allen, behalve dan nog, dat het tweede punt op zich zelf blijft bestaan. *Over een jaar zullen we daar dus precies even zoo vóór staan; die nu op deze gronden „neen” gezegd hebben, zullen dat dan weer doen.*

Wat was nu het bizondere van het voorstel tot het benoemen van een volledigen secretaris? Immers dit, dat het in het hoofdbestuurssstelsel paste, zoowel als in dat der tegenstanders. Het was het eenige, dat had kunnen worden aangenomen zonder iets omtrent den verderen gang van zaken te praëjudicieeren. Ik blijf dus bij mijn meening, dat dit had moeten gebeuren en als daar een weg op te vinden is, nog gebeuren moet.

Epe, 9 Augustus 1920.

Dr. D. SNOECK HENKEMANS.

PENISSTAAFJES.

In antwoord op de opmerkingen van collega KROPVELD in dit *Tijdschrift* van 7 Augustus jl. naar aanleiding van mijn artikel over penisstaafjes der inlanders van den Indischen Archipel moge het volgende worden aangeteekend:

Het genoemde werk van PLOSS-BARTELS „Das Weib in der Natur- und Völkerkunde” heb ik niet bij de hand; ik kan dus niet nagaan en beoordeelen, of en in hoeverre inderdaad daarin „ongeveer” alles, wat ik heb medegedeeld, te vinden is. Wel daarentegen kan ik zeggen, en daarop komt het voor de beteekenis dier staafjes geheel aan, dat ik een penisstaafje, zooals ik heb beschreven en afgebeeld, met die kwaadaardige, zeer scherpe punten aan de eindknoppen, nergens in de Indische literatuur vermeld of afgebeeld heb gevonden en dat ook aan onze beroepsethnographen hier te lande, in wier laatste jaarvergadering ik het voorwerp demonstreerde, een zoodanig gevormde penisstaaf niet bekend was. Ik durf dus wel te wedden, dat ook BARTELS c. s., die uit den aard der zaak de Indische literatuur en ethnographie minder beheerschten, het bestaan van zulk een penisstaaf niet kenden.

Over de tot het plantenrijk behorende middelen onzer inlanders tot verhooging van het geslachtsgenot heb ik het volstrekt niet gehad. Daarover ware een boekdeel te schrijven! De enkele, luttel opmerking, welke collega KROPVELD dienaangaande ten beste geeft, betreffende de Balineezen, is ten eenenmale onvoldoende.

Elspeet, 9 Augustus 1920.

J. P. KLEIWEG DE ZWAAN.

SAMENWERKING VAN MAAGARTS EN CHIRURG.

I.

Een huisarts heeft aanstoot genomen aan hetgeen in de Vereeniging van Nederlandsche maag-darm-artsen over en naar aanleiding van de samenwerking van maag-arts en chirurg is gezegd.

Dien huisarts zij aanbevolen te lezen wat een andere huisarts (VAN BRUGGEN) in dit *Tijdschrift* (22 Juni 1901) heeft geschreven over „Huisartsen en Specialisten”.

Ziehier alvast een paar zinsneden uit VAN BRUGGEN's uitvoerig gemotiveerd betoog. „Laat ons bij de steeds voortgaande ontwikkeling en specialiseering ons handelen steeds richten naar de vraag: Wat kunnen wij doen om te bevorderen, dat de menschheid zoo spoedig mogelijk en zooveel mogelijk van de vorderingen der wetenschap profiteert? Dat is tot heden door de practici nog onvoldoende geschied”.

„Een eigen oordeel over wat men niet weet is onmogelijk”.

„Wend iemand zich tot een specialist, dan is hij op dat oogenblik evengoed een patiënt van dien specialist als van zijn huisarts”.

Den Haag, 9 Augustus 1920.

Dr. J. DE GROOT SR.